

TRIBUNAL DE JUSTICIA DE LAS COMUNIDADES EUROPEAS
SODNÍ DVŮR EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ
DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS DOMSTOL
GERICHTSHOF DER EUROPÄISCHEN GEMEINSCHAFTEN
EUROOPA ÜHENDUSTE KOHUS
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
COURT OF JUSTICE OF THE EUROPEAN COMMUNITIES
COUR DE JUSTICE DES COMMUNAUTÉS EUROPÉENNES
CÚIRT BHREITHIÚNAIS NA gCÓMHPHOBAL EORPACH
CORTE DI GIUSTIZIA DELLE COMUNITÀ EUROPEE
EIROPAS KOPIENU TIESA

LUXEMBOURG

EUROPOS BENDRIJŲ TEISINGUMO TEISMAS
EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BÍRÓSÁGA
IL-QORTI TAL-GUSTIZZJA TAL-KOMUNITAJIET EWROPEJ
HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN
TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI WSPÓLNOT EUROPEJSKICH
TRIBUNAL DE JUSTIÇA DAS COMUNIDADES EUROPEIAS
SÚDNY DVOR EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTEV
SODIŠČE EVROPSKIH SKUPNOSTI
EUROOPAN YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN
EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS DOMSTOL

Wydział ds. kontaktów z mediami i informacji

KOMUNIKAT PRASOWY nr 25/05

15 marca 2005 r.

Wyrok Trybunału Sprawiedliwości w sprawie C-209/03

The Queen, na wniosek, DanyBidar / London Borough of Ealing & Secretary of State for Education and Skills

**POMOC DLA STUDENTÓW PRZEZNACZONA NA POKRYCIE WYDATKÓW
ZWIĄZANYCH Z UTRZYMANIEM JEST W ŚWIETLE ZAKAZU
DYSKRYMINACJI ZE WZGLĘDU NA OBYWATELSTWO OBJĘTA ZAKRESEM
STOSOWANIA TRAKTATU**

Angielskie przepisy przyznające tego typu pomoc, pod warunkiem że student jest osiedlony w Zjednoczonym Królestwie są niezgodne z prawem wspólnotowym w zakresie, w jakim student będący obywatelem innego Państwa Członkowskiego nie ma możliwości uzyskania statusu osoby „osiedlonej”.

W Anglii i Walii pomoc przeznaczona dla studentów i obejmująca ich koszty utrzymania przybiera formę pożyczki studenckiej przyznawanej przez państwo. Pożyczka ta jest udzielana z oprocentowaniem zależnym od stopy inflacji, a zatem niższym niż normalne oprocentowanie na rynku, zaś spłacanie jej student rozpoczyna dopiero w chwili, gdy jego roczny dochód zaczyna przekraczać 10 000 GBP (około 14 500 EUR). Obywatel innego Państwa Członkowskiego ma prawo do uzyskania owej pożyczki, jeśli jest „osiedlony” w Zjednoczonym Królestwie oraz jeśli zamieszkiwał tam w okresie trzech lat poprzedzających rozpoczęcie studiów. Jednakże, zgodnie z przepisami angielskimi „osiedlenie” nie jest możliwe, jeśli osoba przebywa w Zjednoczonym Królestwie jedynie w celu odbywania studiów.

Dany Bidar, będący obywatelem francuskim, wjechał na terytorium Zjednoczonego Królestwa w sierpniu 1998 r. wraz ze swoją matką, która miała być tam poddana leczeniu. Zamieszkiwał tam u swojej babki i tam odbył ostatnie trzy lata szkoły średniej. We wrześniu 2001 r. podjął studia ekonomiczne w University College London i złożył wniosek do London Borough of Ealing o przyznanie mu pomocy materialnej. Choć przyznano mu pomoc na pokrycie wydatków związanych z nauką, odmówiono mu pożyczki na pokrycie wydatków związanych z utrzymaniem, a to z tego powodu, iż nie był on „osiedlony” w Zjednoczonym Królestwie.

D. Bidar zaskarżył tę decyzję, twierdząc, iż wymóg bycia osiedlonym stanowi sprzeczną z Traktatem WE dyskryminację ze względu na obywatelstwo. High Court zwrócił się do Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich z pytaniem, czy w świetle rozwoju prawa wspólnotowego, w tym wprowadzenia instytucji obywatelstwa UE, pomoc przyznana studentom na pokrycie kosztów utrzymania nadal pozostaje poza zakresem stosowania Traktatu WE. Gdyby tak nie było, sąd krajowy pragnie dowiedzieć się, jakie kryteria należy stosować przy ustalaniu, czy wymogi związane z przyznawaniem tego typu pomocy opierają się na obiektywnie uzasadnionych przesłankach.

Trybunał przypomina, że zgodnie z utrwaloną linią orzecznictwa obywatel Unii, który legalnie zamieszkuje na terytorium innego Państwa Członkowskiego, może powołać się na zakaz dyskryminacji ze względu na obywatelstwo we wszystkich sytuacjach, które objęte są zakresem prawa wspólnotowego. Nic w tekście Traktatu nie pozwala na wysnucie wniosku, iż z chwilą przyjazdu do innego Państwa Członkowskiego celem odbycia tam studiów, studenci będący obywatelami Unii są pozbawieni praw nadanych przez Traktat obywatelom Unii. W istocie, obywatel Państwa Członkowskiego, który przyjeżdża do innego Państwa Członkowskiego, gdzie uczęszcza do szkoły średniej, korzysta ze swobody przemieszczania się zagwarantowanej w art. 18 TWE.

Trybunał wyjaśnia ponadto, że obywatel Państwa Członkowskiego, który - jak D. Bidar - zamieszkuje w innym Państwie Członkowskim, gdzie uczęszcza do szkoły średniej, a następnie tam ją kończy – przy czym nie zarzuca się mu braku wystarczających środków finansowych lub braku ubezpieczenia zdrowotnego – korzysta z prawa pobytu na podstawie art. 18 TWE oraz dyrektywy z 1990 r.¹ dotyczącej prawa pobytu.

Trybunał stwierdza, że wprawdzie w przeszłości orzekł on, iż pomoc przyznana studentom na pokrycie kosztów utrzymania nie należy do zakresu stosowania Traktatu, lecz Traktat o Unii Europejskiej wprowadził do Traktatu WE pojęcie obywatelstwa Unii oraz dodał do niego rozdział poświęcony, między innymi, edukacji i kształceniu zawodowemu.

Mając na względzie ową ewolucję prawa wspólnotowego, Trybunał stwierdza, że **pomoc przyznawana studentom** przebywającym legalnie w innym Państwie Członkowskim – czy to w formie dofinansowywanej pożyczki, czy to w formie stypendium – **przeznaczona na pokrycie ich kosztów utrzymania mieści się w zakresie stosowania Traktatu.**

Wymogi nałożone przez przepisy angielskie mogą łatwiej zostać spełnione w przypadku obywateli brytyjskich, a zatem stanowią niebezpieczeństwo postawienia w gorszej sytuacji przede wszystkim obywateli innych Państw Członkowskich. Tego rodzaju różnicowanie może być uzasadnione jedynie w przypadku, gdy opiera się na obiektywnie uzasadnionych przesłankach niezależnych od obywatelstwa oraz jest proporcjonalne do realizowanego uzasadnionego celu.

W tym względzie Trybunał stwierdza, że każdemu z Państw Członkowskich zezwala się na czuwanie nad tym, aby przyznawanie pomocy przeznaczonej na pokrycie kosztów utrzymania studentów pochodzących z innych Państw Członkowskich nie stało się nadmiernym obciążeniem, co mogłoby mieć negatywny wpływ na całość pomocy, jaka może zostać przyznana przez to państwo. **Stąd przyjmujące Państwo Członkowskie ma prawo przyznawania tego typu pomocy jedynie studentom, którzy wykażą określony stopień zintegrowania ze społeczeństwem tego państwa.**

---

¹ Dyrektywa Rady 90/364/EWG z dnia 28 czerwca 1990 r. w sprawie prawa pobytu (Dz.Urz. L 180, str. 26).

Wymogi wcześniejszego zamieszkiwania przez pewien okres oraz bycia „osiedlonym” w przyjmującym Państwie Członkowskim – podobne do tych, przewidzianych w przepisach angielskich – mogą być zastosowane w celu ustalenia istnienia określonego stopnia zintegrowania.

Niemniej jednak, **przepisy angielskie całkowicie uniemożliwiają studentowi będącemu obywatelem innego Państwa Członkowskiego uzyskanie statusu osoby osiedlonej.** Tego rodzaju traktowanie stoi na przeszkodzie temu, aby student, który legalnie przebywa w innym Państwie Członkowskim, i zdobył tam znaczną część swego średniego wykształcenia, przez co w sposób rzeczywisty związał się ze społeczeństwem tego Państwa Członkowskiego, mógł kontynuować naukę na tych samych warunkach co obywatel tego Państwa Członkowskiego. **Przepisy te są zatem niezgodne z prawem wspólnotowym.**

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże w żaden sposób Trybunału Sprawiedliwości.

Dostępne wersje językowe: DA, DE, EN, ES, EL, FR, IT, NL, PL, PT

Pełny tekst wyroku znajduje się na stronie internetowej Trybunału

<http://curia.eu.int/jurisp/cgi-bin/form.pl?lang=pl>

Tekst jest z reguły dostępny od godz. 12 CET w dniu ogłoszenia.

W celu uzyskania dodatkowych informacji proszę skontaktować się z

Panem Ireneuszem Gęsiorem

tel. (00352) 4303 2878 faks (00352) 4303 2053